

Jak můžete pomoci VY? ◀

- Podepsat petici proti těžbě a roznést ji mezi své známé - petiční arch spolu se seznamem petičních míst najdete na www.karvinaciprotitezbe.cz
- Za pár měsíců se nám podařilo nasbírat téměř 5 000 podpisů, což je zhruba tolik, kolik lidí v posledních volbách dalo hlas stávajícímu vedení karvinské radnice. Rozhodně to tedy není málo! Petice dále pokračuje...
- Navštěvovat zasedání zastupitelstva města Karviná a vyjádřit svůj názor.
- Ptát se svých zastupitelů! Mají tady být pro nás!
- Zapojit se do organizace petičních akcí či jiných aktivit za záchranu Karviné.
- Shromažďovat informace, psát články, přispívat aktivně do diskuzí, komentovat a sdílet informace na Facebooku: facebook.com/KarvinaciProtiTezbe
- Stát se členem občanského sdružení a pomáhat dlouhodobě v boji proti devastaci Karvinska těžbou uhlí.

Pokud Vám osud Karviné není lhostejný, budeme Vám vděční za podporu!!! Pomozte nám v boji za záchranu města a přispějte jakoukoliv částkou na účet našeho sdružení č. 251643422/0300 nebo nám můžete předat dar osobně!

SPOLUPRACUJEME

Občanské sdružení OPS
(Občané proti spalovně)
Lift Components s.r.o.
Česká pirátská strana
Arnika
Greenpeace
Občanské sdružení Orlovák
Ekologický právní servis
Frygato Eko
Naše Beskydy
Osadní výbor Východa
...a s mnoha dalšími.
Moc vám děkujeme za podporu!!!

Kontakt

Občané Karviné proti těžbě
uhlí pod městem, o.s.
Lešetínská 220/21
733 01 Karviná - Staré Město
Č. účtu: 251643422 / 0300
Tel.: +420 603 480 560
email@karvinaciprotitezbe.cz
www.karvinaciprotitezbe.cz

Informační občasník o tom, co by měli občané také vědět.

Karviňáci proti těžbě!!!

Leden 2013

www.karvinaciprotitezbe.cz

Co znamená uhlí pro Karvinou? Spásu nebo zhoubu?

"Karviná je na tom už tak bídě, že bez těžby uhlí a OKD jednoduše nepřežije! Vždyť tady nic jiného není." Tento názor často slyšíme z úst zastánců těžby a bohužel také ze strany vedení města. Pokaždé, když podobný argument slyším, nemohu se ubránit nesouhlasnému zavrtění hlavou a nutkání začít vyjmenovávat, jaké klady a poklady Karviná má. Náš boj proti bezhlavému rozšiřování těžby může být úspěšný, jen pokud se nám podaří přimět Vás, občany našeho města, podívat se na věc z jiného úhlu a vzepít se tlaku těžbařů. Dovolte mi proto na úvod krátké zamyšlení nad tím, proč neustále Karvinou tolik podceňujeme?

Jaké je naše bohatství?

- Černé uhlí
- Lázně s unikátní léčivou jodobromovou solankou a tradicí v léčbě nemocí pohybového ústrojí
- Slezská univerzita
- Lazecká remíza - původní lužní les nedaleko Karvinských rybníků s až 200 let starými duby, olšemi a vrbami, který funguje jako významná čistička vzduchu. Žije zde lejssek šedý, orel mořský, strakapoud, ledňáček nebo chráněný brouk páchník.
- Prosperující průmyslová zóna s potenciálem růstu
- Malebné historické centrum, nádherné parky a zeleň
- Karvinské rybníky, řeka Olše
- Dopravní dostupnost včetně železnice
- Strategická poloha na hranici s Polskem a Slovenskem

Přes všechny vyjmenované klady

se Karviná potýká s celou řadou problémů:

- Jedno z nejhorších ovzduší v Evropě - vysoké koncentrace rakovinotvorného jedu benzo(a)pyrenu a polévatého prachu způsobují rakovinu, neplodnost, vysokou nemocnost dětí a astma.
- Vysoká nezaměstnanost
- Vysoká kriminalita
- Nízká průměrná mzda
- Odliv obyvatel
- Vysoká zadluženost
- Nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí
- Špatné podnikatelské prostředí
- Klesající ceny nemovitostí
- Nezájem investorů

Chováme se jako narkoman, který postupně likviduje sám sebe!

V průzkumu nazvaném "Místo pro život", který srovnává kvalitu života v jednotlivých regionech ČR, skončil Moravskoslezský kraj v roce 2012 na poslední příčce. K tomuto neradostnému umístění nám pomohly zejména špatné výsledky v oblasti volnočasových aktivit, občanské společnosti nebo pracovních podmínek. Nejlépe ze všech krajů dopadl Královéhradecký kraj.

V průzkumu „Město pro byznys“, který pro změnu hodnotí podnikatelské prostředí a přitažlivost pro investory, Karviná obsazuje poslední příčky již tradičně. V roce 2012 byla Karviná na 198. místě z celkového počtu 205 hodnocených měst. Orlová skončila na 199. místě hned za Karvinou. Na prvních třech příčkách se umístila Přelouč, Humpolec a Dobruška.

Ptám se, proč je na tom Karviná tak špatně, když má tolik kladných stránek, tolik potenciálu? Co má Přelouč nebo Humpolec, co nemá Karviná? Sedíme přece na obrovském nerostném bohatství, ze kterého bychom měli profitovat, být tím nejbohatším a nejúspěšnějším regionem! Není nakonec odpovědí právě závislost na těžkém průmyslu, na těžbě, která nás pomalu ničí? Nechováme se jako narkoman, který v touze po bezstarostném a pohodlném řešení, postupně likviduje sám sebe? Co když skutečným důvodem, proč vedení města podporuje rozšíření těžby, je prostě jen to, že hledá nejjednodušší a také pro sebe sama nejvýhodnější řešení? Nebo je za tím ještě něco víc?

OKD má spolu se spřízněnou společností RPG v kraji bez pochyby obrovský vliv a disponuje také obrovskými finanční

mi prostředky. Jít proti zájmům těžařského giganta a hledat jiné možnosti rozvoje našeho města by tedy určitě nebylo snadné ani výhodné. Pro Karvinou by to ale znamenalo novou šanci na lepší budoucnost. Všichni přece víme, že těžba tak nebo tak jednou skončí, protože zásoby nejsou nekonečné, a co bude pak? Karviná se mohla už od roku 1993 připravovat na útlum těžby, rozvíjet obchod, podporovat místní podnikatele, lehký průmysl, lázně, univerzitní život a s OKD tvrdě vyjednávat a snažit se pro místní obyvatele získat maximum. Místo toho se z nás všech stali rukojmí těchto nenasytných soukromých společností, kteří si ze strachu o přežití nechají zničit vlastní domov, rodné město. Někteří alespoň dostanou za to, že prodali svůj domov, tučné odškodné. Ale co my ostatní? Jen od zveřejnění záměru těžby klesly ceny bytů v celé Karvině o třetinu. Firmy tady už nechtějí investovat, místní podnikatelé směřují své aktivity mimo Karvinou, plánované vybudování obchvatu Karviné bylo také zastaveno. Kdo nám nahradí ztráty? Opravdu se OKD zastaví ve Starém Městě, když uhlí je pod celou Karvinou? Vždyť plány těžby do roku 2045 počítají s těžbou pod Rájem, Darkovem i Novým Městem. Co mají dělat mladí lidé, kteří si tady chtěli zakládat rodiny a budovat životy, ale nyní mají obavy, že z Karviné zbyde za pár let jen torzo připomínající scénu z post-apokalyptického thrilleru? Kdy bude správná chvíle říci stop? Omlouvám se, že jsem i Vás zahltila otázkami, které mě trápí. Odpovědi nechám na každém z nás...

Držím Karviné palce, ať zvolíme správně. Zuzana Klusová

Karviná letos zažila přes 70 silných otřesů. Ustojí to naše domy?

Je Štědrý den, krátce po třetí hodině ranní, a řada z nás se nenadále probouzí z klidného spánku. Důvodem ale není vánoční nervozita nebo napjaté očekávání, co že to letos nalezneme pod vánočním stromem, ale náhlé zachvění postele, houpání lustrů nebo cinkot skleniček na poličkách. Ano, i v tento sváteční den Karviná zažila jeden z důlních otřesů. Za uplynulá dva měsíce jich bylo skoro padesát. Za celý rok 2012 jsme mohli zaznamenat přes 70 otřesů, a to počítáme jen ty silnější. Jelikož jsme byli nebyvalou četností otřesů znepokojeni a začali se jako mnozí z Vás obávat o své domy a byty, rozhodli jsme se v této věci obrátit na zastupitele našeho města. Jen málokdo totiž ví, že šachta má povinnost v zájmu ochrany nemovitého majetku zajistit podrobnou odbornou prohlídku všech staveb na povrchu po otřesu, při němž se uvolní energie větší než 10 000 joulů. Stačí si písemně požádat. Jen pro představu při otřesu na Štědrý den byla uvolněná energie 32krát větší, měla hodnotu 320 000 joulů. I v tomto případě tedy občané měli na kontrolu svých domů nárok. Jenže jak se to dozvědět? Řada z nás investovala do nákupu a zvelebování svých domovů nemalé peníze a teď znepokojeně sleduje přibývající praskliny na zdech a podlahách, a to nejen v rodinných domech, ale také v domech panelových nebo cihlových. Je otázkou, jak moc statiku a celkový stav našich domovů desítky otřesů ovlivňují. Faktem ale je, že otřesů bude přibývat, jak se těžba přibližuje

Náměstek Bičej znovu koupil dům, který budou vykupovat.

Smůla nebo vychytralost?

Že si náměstek Petr Bičej znovu koupil dům v lokalitě, kterou bude OKD brzy vykupovat, víme už řadu měsíců. V květnu letošního roku nám přišel email od neznámého pisatele. Psalo se v něm, že se Petr Bičej stal majitelem domu v oblasti zvané Zimný Důl v Orlové - Lazích a že ještě do konce roku OKD zveřejní svůj záměr zde těžit. Zpočátku se nám nechtělo věřit, že by byl vrcholný představitel města opravdu schopen riskovat další aféru a bez skrupulí obratem spekulativně koupit další dům v lokalitě, kde OKD plánuje těžit. Zvláště po všech srdceryvných prohlášeních o tom, že si dům ve Starém Městě s rodinou pořídil, aniž by měl o záměrech OKD tušení. Po tom, co společnost OKD koncem loňského roku potvrdila, že skutečně začínají Zimný Důl vykupovat, zdá se být více než pravděpodobné, že pan náměstek využil svého postavení a informací, které jako radní má, a koupil oba domy spekulativně ještě v době, kdy jeho sousedi neměli o plánované těžbě žádné oficiální informace. Považujeme takovéto jednání za neetické a podezřelé. Mohlo by se dokonce jednat o určitý způsob legalizace úplatku nebo zneužití pravomoci veřejného činitele. Každopádně se zdráháme uvěřit tomu, že by se panu náměstkovi podařilo během roku a půl zbohatnout na výhodném prodeji dvou domů OKD nešťastnou shodou náhod. **A co VY?**

Časový sled událostí:

- 4 / 2011 - Petr Bičej kupuje dům ve Starém Městě
- 11 / 2011 - Bičej se nechává vykoupit a nemovitost převádí na OKD. V této době se šokovaní obyvatelé Starého Města teprve dozvídají, že pod jejich domy chce OKD těžit.
- 4 / 2012 - Bičej do Karvinského deníku prohlašuje: „Kdybych jednal zřítně, koupím jiný dům ve Starém Městě. Tento jsem koupil v květnu 2011 v dobré víře, aniž jsem tušil, že těžba přijde s podobným záměrem. Ještě loni v létě nic nenaznačovalo tomu, že doly přijdou s takovým plánem. Je to všechno nešťastné.“
- 4 / 2012 - Náměstek se svojí ženou jsou již vlastníky domu č. 142 v Lazech u Orlové.
- 11 / 2012 - OKD začíná lokalitu vykupovat.
- 11 / 2012 - V katastru je jako vlastník nemovitosti uvedena již pouze Ivana Bičejová, Petr Bičej z výpisu z neznámých důvodů zmizel.

k centru města, a obyvatelé Karviné mají přinejmenším právo vědět, zda mohou být důsledkem těchto jevů poškozeny také jejich domy nacházející se mimo poddolovaná území. Monika Heisigová, představitelka občanského sdružení Občané Karviné proti těžbě uhlí pod městem, proto na zářijovém zasedání zastupitelstva vedení města upozornila, že občané Karviné nemají o otřesech prakticky žádné informace. „Mnozí občané by měli zájem nechat si svůj dům prohlédnout, většina z nich však jen s obavami pozoruje přibývající praskliny na zdech svých domů a neví, kam se obrátit. Netuší, co se přesně stalo a který otřes byl natolik silný, že mohl způsobit poškození jejich domu,“ vysvětluje Monika Heisigová, proč karvinské zastupitelstvo žádala, aby na webových stránkách Karviné tyto informace o seizmic-

Co jsme již obětovali?

60 % území města (Doly, Darkov, Louky, Solca)
Čisté životní prostředí
Krajinu s potenciálem zemědělského využití
Potenciál obchodní křižovatky díky strategické poloze na hranici s Polskem a Slovenskem
Zámek Solca včetně zámeckého parku
Larischův proslulý karvinský pivovar
Římskokatolický Nový kostel v Solci postavený dle baziliky sv. kříže ve Florencii
Secesní radnici a další krásné budovy
Zdraví a domovy stovek obyvatel

Karvinský pivovar

...a takto vypadá dnes

Co je v ohrožení?

Celkem téměř 300 rodinných domů (Staré Město, Doly, Doubrava a Koukolná)
Celkem 17 firem působících ve Starém Městě, z toho 10 přímo v průmyslové zóně Nové Pole
Evropsky významná lokalita Karviná-Rybníky, kde žije několik chráněných živočichů včetně ledňáčka říčního
Lazecká remíza - jedinečný lužní les fungující jako obrovská pračka vzduchu
Řeka Olše, která poklesne o více než 4 metry
Hlavní tah na Bohumín
Železniční koridor a železnice
Kružberský přivaděč pitné vody
Nově vybudovaná cyklostezka
Pohoda bydlení cca 60.000 obyvatel
Karviná je dosud 15. největším městem v ČR

kých jevech uváděli. Vedení města žádosti vyhovělo, a od září se na stránkách www.karvina.cz informace o otřesech pravidelně zveřejňují. Občanské sdružení tak má za sebou další úspěch v boji, který směřuje k maximální ochraně místních občanů před negativními dopady těžby uhlí v regionu. V přehledu ale zatím nejsou uváděny veškeré otřesy. Představitel vedení města jsme proto dále požádali, aby ohledně uveřejňování kompletních informací o otřesech tlačili na samotné OKD. Domníváme se, že by kompletní informace o otřesech v těžbou postižených regionech měl zveřejňovat především ten, kdo je způsobuje. Vzhledem k tomu, že se OKD neustále prezentuje tím, jak otevřeně s občany jedná, nevidíme důvod, proč by na svých webových stránkách tyto informace nemohli občanům nabídnout.

Vedení města Karviné vědělo o připravovaném záměru vytěžit Staré Město už před třemi lety! Máme důkaz!

Členové našeho občanského sdružení přišli na říjnovém zasedání karvinského zastupitelstva s důkazem, že vedení města vědělo o záměru OKD vytěžit Staré Město už na podzim roku 2010. Co víc, dokonce těžbařské společnosti v tichosti povolilo připravovat těžbu a razit chodby, které vedou přímo pod tuto lokalitu. To vše jen pár měsíců poté, co primátor Karviné Tomáš Hanzel za asistence médií podepsal závaznou dohodu s ředitelem OKD Beckem, která měla Karviné zaručit nedotknutelnost hustě obydlených území na pravém břehu řeky Olše, tedy i dnes tolik skloňovaného Starého Města.

„Vedení města nás celou dobu přesvědčuje, že se o záměru OKD poddolovat Staré Město dozvědělo stejně jako my až v říjnu loňského roku, kdy těžbařská společnost požádala o změnu územního plánu v této městské části. My jsme ale zjistili, že odbor životního prostředí vydal už 5.11.2010 souhlasné stanovisko k zahájení důlních ražeb pod Starým Městem, jejichž jediným cílem bylo připravit si cestu ke slojím, které leží pod našimi domy. Museli tedy už tehdy vědět, co se chystá,“ vysvětluje Monika Heisigová, která ve Starém Městě léta podniká a vede občanské sdružení bojující proti dalšímu rozšiřování těžby. OKD dle dosud zveřejněných informací loni město Karviná požádalo hned o tři městské části, a to Darkov, Ráj a Staré Město. Rada města se však rozhodla obětovat pouze Staré Město, údajně proto, aby ochránilo zbylá území a zároveň zachovalo zaměstnanost.

„Vzhledem k tomu, že veškeré přípravné práce i dokumenty od počátku mířily pod Staré Město, tomuto argumentu vedení města nevěříme. Dle našeho názoru to jen posloužilo jako líbivé ospravedlnění toho, že radnice nechá bez mrknutí oka OKD zničit další městskou část, kde navíc stojí desítky novostaveb a slibně se rozvíjející průmyslová zóna s více než 2000 zaměstnanci. Byla to jen strategie, jak zdůvodnit, že město myslí více na zájmy OKD než svých voličů a klidně nechá zatopit jednu z posledních hezkých lokalit v Karviné,“ uvádí Zuzana Klusová, členka občanského sdružení proti těžbě. Přestože občané vedení města zazlívají, že s plánovanou těžbou souhlasí, faktem je, že jde jen o jednu ze tří podmínek, které OKD musí splnit, aby mohlo začít těžit. Krom toho se musí těžbařská společnost také vypořádat s naprosto všemi vlastníky nemovitostí na daném území a musí také úspěšně projít procesem EIA a získat povolení ministerstva. Tyto dvě podmínky dosud zdaleka splněny nejsou, takže prozatím není nic definitivní.

Kauza výkupy aneb jsou dohody skutečně tak výhodné?

V prosinci jsme obyvatelé Starého Města prostřednictvím letáčku upozornili na fakt, že stávající smlouvy s OKD nemusí být tak výhodné, jak se na první pohled jeví. OKD totiž řeší střety zájmů tak, že odkoupí pouze pozemek, nikoliv však samotný dům. Ten se řeší jako kompenzace důlní škody v předstihu. Dlouho jsme přemýšleli, proč právě tento postup a ne klasická kupní smlouva? Po pečlivém studiu zákonů jsme zjistili, co to v praxi vlastně znamená...

- OKD se zbavuje jakékoliv zodpovědnosti za dům. OKD totiž dům vůbec nekupuje. Ten je až do ukončení demolice v majetku původních vlastníků. Původní vlastník nemovitosti tedy i ručí za všechno, co je spojeno s údržbou stavby.

- OKD takto obchází povinnost uhradit daň z převodu nemovitosti. Každý jiný občan ČR musí při prodeji nemovitosti nebo jakémkoliv jiném převodu nemovitosti daň uhradit. Společnost OKD ale zvolila vychytralou variantu. Ta je nevýhodná pro stát, ale samozřejmě výhodná pro těžařskou společnost. Nerozumíme tomu, proč by měla soukromá společnost těžící české nerostné bohatství na úkor občanů karvinského regionu ještě využívat zvláštních výjimek a obcházet úhradu daně, která by plynula do státního rozpočtu.

- OKD provádí výkup staveb ve Starém Městě na základě Dohody o vypořádání důlních škod v předstihu podle horního zákona, kde se říká:

„V odůvodněných případech, zejména pokud je třeba v předstihu řešit bezpečnost a plynulost dopravy, přeložku veřejných dopravních cest, inženýrských sítí, telekomunikačních vedení a zařízení spojů, náhradní bytovou nebo účelovou výstavbu, je možno předem poskytnout plnění až do výše předpokládané škody s tím, že toto plnění se započítává na náhradu škody. Pokud by skutečná výše škody nedosáhla částky poskytnutého plnění, vzniklý přeplatek se vrací.“

Jelikož momentálně ve Starém městě není potřeba v předstihu řešit ani jednu z výše uvedených záležitostí, není podle nás a našich právních poradců ani možné dopředu vyplatit mnohamilionovou důlní škodu za dům, který v případě nepovolení těžby nikdy nebude nijak poškozen. Tento způsob výkupů je tedy velmi sporný. Zákon jasně říká, že pokud by

skutečná výše škody nedosáhla vyplacené částky, přeplatek se vrací. Nerozumíme tomu, proč OKD nevykupuje domy stejně jako pozemky na základě standardní kupní smlouvy? Tento způsob bychom považovali za mnohem více transparentní a přijatelnější pro dosavadní vlastníky nemovitostí.

Co na to OKD?

Tiskový mluvčí OKD Sobol nesouhlasí a tvrdí, že těžaři peníze žádat zpět nemohou, protože „by jednali v rozporu s dobrými mravy a to by odporovalo zákonu.“ Faktem ale je, že interpretace zákona není jasná a pokud by těžba nakonec nebyla realizována, OKD by mohlo hledat způsob, jak akcionářům vlastnické společnosti NWR kompenzovat vzniklé ztráty. Sam generální ředitel OKD, Klaus Dieter Beck, nám na červnové schůzce řekl, že jeho kroky se řídí pouze zájmy akcionářů. Nezapomínejme proto, že OKD je soukromou akciovou společností, která mění své obchodní strategie dle momentální situace na trhu, jak můžeme vidět v následujícím přehledu:

- OKD několik let prohlašuje, že pod Starým Městem těžít v žádném případě nebude. Lidé si tady houfně stavějí nové domovy, rozvíjí se průmyslová zóna. Město připravuje cyklostezku, počítá s rozšířením silnice kvůli obchvatu. Pak ale OKD oznamuje záměr těžít.

- Ředitel OKD v roce 2010 za nemalé pozornosti médií podepisuje s městem smlouvu o nepřekročení pravého břehu Olše. V Karviné se mluví o rozvoji lázeňství, univerzity, podnikání a lehkého průmyslu v průmyslové zóně. V listopadu 2011 si OKD říká hned o tři hustě obydlené městské části Karviné - Darkov, Ráj a Staré Město.

- Těžaři tvrdí, že už nemají kde kopat. Aby zachovali pracovní místa na šachtě, musejí prý poddolovat a definitivně zničit další hustě obydlená území. Zaměstnanost na šachtách a vysoké platy havířů jsou od počátku jediným argumentem OKD i vedení města. Přestože zatím má OKD uhlí dost, v listopadovém čísle časopisu Horník finanční ředitelka Jarmila Ivánková říká o výhledu na rok 2013: „Bude to rok boje o přežití... Jsou před námi nelehké cíle, ceny uhlí jsou nízko a musíme se připravit i na možnost vynuce-

ného poklesu těžby. ...Abychom v nejbližším období nemuseli dále výrazně omezovat těžbu a dramaticky snižovat stavy zaměstnanců, přicházíme s návrhem zachování platových tarifů na úrovni roku 2012.“

OKD tedy připouští, že v roce 2013 hrozí propouštění. Proč? Důvodem není nedostatek uhlí, ale jeho nízká cena. Nejdříve tedy OKD vyhrožuje, že bez poddolování Starého Města budou muset propouštět, za pár měsíců ale přichází s tím, že je potřeba těžbu nuceně tlumit a propouštěním hrozí havířům už dnes.

- OKD tvrdí, že jedná s lidmi i firmami zcela otevřeně. Na podzim roku 2012 si však v tichosti žádají o změnu ochrany ložiska ve Starém Městě, která by znamenala stavební uzávěru. Tedy že už si ve Starém Městě nikdo bez svolení OKD nepostaví ani kurník a firmy v průmyslové zóně mohou zapomenout na plánované rozšiřování výroby. To má být otevřené jednání?

Na jedné straně OKD vyhazuje stamiliony na výkupy ve Starém Městě, přestože stále nemá nic jisté a tvrdí, že bez této lokality nebude moci udržet zaměstnanost. Na druhé straně ale již dnes mluví o špatném odbytu, klesajících cenách uhlí, snižování platů a hrozbě propouštění. Není to tedy tak, že OKD o horníky vůbec nejde, jelikož jejich dlouhodobým cílem je snižovat náklady na zaměstnance? Není právě tato strategie důvodem, proč na šachtách pracuje stále více cizinců a také zaměstnanců agentur? Těmto lidem totiž OKD zdaleka tak dobře neplatí a nemusí jim vyplácet renty. Pokračující automatizace důlních provozů umožňuje snižovat počet havířů. Je potřeba si uvědomit, že plánovaný rozvoj těžby pro Karvinou v žádném případě neznamená záruku udržení zaměstnanosti. Přináší jen jednu jistotu. Jistotu, že bude nenávratně zničena další malebná část města, průmyslová zóna, nově vybudovaná cyklostezka i nádherná příroda v Lazecké remíze nedaleko karvinských rybníků. Jen velmi naivní člověk se může domnívat, že zárukou trvalé prosperity regionu a lepší zaměstnanosti na Karvinsku je soukromá těžařská společnost, jejíž prioritou je zisk. Pokud vsadíme vše na tuto kartu, Karviná bude za pár let jen smutnou kapitolou v učebnicích dějepisu.

Výjimečný ekologický počin nebo další podfuk?

OKD se na podzim 2012 v médiích pochlubilo megalomanským rekultivačním projektem, jehož cílem je zásadně proměnit těžbou zdevastované území Kozince nacházející se mezi Karvinou a Doubravou. Tato 170 hektarů velká plocha má prý v budoucnu sloužit přírodě i lidem, jednak jako výjimečná přírodní lokalita, jednak jako zóna pro rekreaci a sport. Uprostřed vodní nádrže má být dokonce po vzoru arabských šejků vybudován poloostrov ve tvaru kozy. Tato akce má být dle vyjádření OKD výjimečná také počtem odborníků, kteří se na ní podílejí. V týmu pracují kromě těžařů také botanici, zoologové, krajinní architekti a další specialisté. Vzhledem k tomu, že jeden ze členů občanského sdružení průběh rekultivace v létě 2012 průběžně fotograficky dokumentoval, můžete si udělat obrázek sami.

Rekultivace Kozince

Dříve nevzhledné jezero, které vzniklo poklesem půdy ve vytěžené lokalitě, již příroda stihla znovu oživit a v oblasti se začaly objevovat ryby, žáby, vzácné druhy vodních ptáků a řada dalších živočichů. Příroda si tedy s následky těžby poradila sama. Bohužel v tu chvíli začaly nákladní vozy do jezera sypat nezpracovanou stavební suť z demolovaných domů a takto "zvelebovat" těžbou zdevastovanou krajinu. Z rákosí začaly brzy vykukovat kusy drátů, plastů či třeba záchodových desek. Naše občanské sdružení proto podalo společně s ekologickou organizací Arnika podnět na Inspekci životního prostředí. Dalším zajímavým faktem je, že Rekultivace Kozince, která bude OKD stát téměř 600 milionů korun, byla zahájena v roce 2006 a ukončení stavebních prací se plánuje na rok 2017. Pokud se ale nepodaří zabránit plánovanému rozšíření těžby, rekultivace bude

naprosto zbytečná. Poddolováním Starého Města a Orlové Výhody totiž vznikne nová rozlehlá poklesová kotlina, která se spojí v obrovské průtokové jezero a oblast bude zdevastována podruhé. OKD ale zmařená investice zřejmě mrzet nebude. V Česku totiž těžařům povinnost rekultivací ukládá horní zákon, určitý objem peněz tedy investovat musí. Že se celá akce mine účinkem už kromě lidí, kteří zde žijí, asi nikomu neleží v žaludku. Hlavně, že se mohlo OKD pochlubit velkolepou investicí v médiích a vzbudit dojem, že jim na Karvinsku záleží. Hlavním dodavatelem stavby je navíc společnost AWT Rekultivace (tedy bývalé OKD Rekultivace) vlastnický spřízněná s těžařskou společností. Zisk z provedené rekultivace tedy putuje zpět k akcionářům nizozemské NWR, která je vlastníkem OKD.

Konec rozvoje průmyslové zóny a normálního života ve Starém Městě! To by znamenala stavební uzávěra. Vedení města ji prý nechce, OKD to ale nezajímá.

Ačkoliv primátor města i jeho tisková mluvčí opakovaně prohlašují, že dali OKD jasné podmínky a těžba nesmí ohrozit průmyslovou zónu Nové Pole a její plánovaný rozvoj, těžaři si s tím příliš hlavu nelámou. Na podzim loňského roku si jednoduše požádali o zpřísnění podmínek ochrany ložiska, což by pro Staré Město v praxi mohlo znamenat, že už si tady nikdo nic nepostaví. Veškeré nemovitosti by tak byly znehodnoceny. Vzhledem k tomu, že společnost OKD dosud nemá záměr rozšiřování těžby zdaleka schválen, považujeme omezení práv místních obyvatel nakládat podle potřeby se svým majetkem za zcela nepřijatelný a účelový psychický nátlak.

Přestože je ve stávajícím územním plánu města Karviná daná oblast určena jako „území pro rozvoj a individuální bydlení“, těžařská organizace se snaží docílit toho, aby bylo místním občanům i firmám, které dosud neměly v úmyslu odprodat své nemovitosti těžařské společnosti, znemožněno svobodně a rovnoprávně vyjednávat o případném odprodeji svého soukromého vlastnictví. V momentě, kdy lidé ve Starém Městě nebudou moci zhodnocovat ani jinak přestavovat své domy, zcela se změní jejich vyjednávací pozice a také cena jejich nemovitostí. Stavby v této lokalitě se stanou neprodejné. Jediným možným kupcem bude OKD a o to zde právě jde. Považujeme za naprosto skandální, aby byly plány a zisky jedné soukromé společnosti stavěny nad práva občanů svobodně nakládat se svým majetkem. Zvláště v kontextu toho, že byla ještě v roce 2011 ve Starém Městě vydávána stavební povolení jako na běžícím páse a lidé tady vybudovali řadu novostaveb, jelikož byli příslušnými úřady i OKD opakovaně ujišťováni o bezpečnosti svých investic!

Upozornili jsme proto na celou věc média, občany i úřady a nyní doufáme, že se OKD tuto změnu nepodaří prosadit. Jednali jsme také přímo na Ministerstvu životního prostředí v Ostravě a vyzvali občany, aby se ke kauze vyjádřili a zaslali na ministerstvo nesouhlasný dopis. Tyto aktivity nakonec výrazně přispěly k tomu, že bylo řízení pozastaveno. Není tedy v žádném případě pravdou, že obyčejný člověk nic nezmůže! Chce to jen snahu a odvahu se bránit.

„Výkupy nemovitostí ve Starém Městě jsou zatím předčasné, OKD nemusí splnit všechny podmínky,“ potvrzují ministerští úředníci.

Zástupci občanského sdružení Občané Karviné proti těžbě uhlí pod městem na konci října jednali v Parlamentu ČR s vrcholnými představiteli Ministerstva životního prostředí a Ministerstva průmyslu a obchodu. S jakým výsledkem? Podle ministerských úředníků byly OKD v rámci řízení EIA stanoveny natolik obtížně splnitelné podmínky, že je nyní téměř nemožné předpovědět, zda bude těžařská společnost vůbec schopna se s požadavky popasovat. Prodeje nemovitostí a následné demolice jsou tedy předčasné, jelikož není ještě nic rozhodnuto.

„Ačkoliv jsme se s prosbou o pomoc trpělivě obraceli na naše zastupitele a vedení města Karviná, neuspěli jsme. Rozhodli jsme se proto obrátit přímo na vládu a dojednali si schůzku s ministrem životního prostředí Tomášem Chalupou a dalšími vládními úředníky, kteří rozhodují v otázkách rozšiřování těžby uhlí. Ti s námi na rozdíl od našich zastupitelů několik hodin diskutovali, naslouchali našim zkušenostem a obavám a otevřeně odpovídali na otázky, které nás trápí. Chtěli jsme hlavně vyvrátit fámy, které mezi

občany Karviné šíří paniku a tvrdí, že těžbě pod Starým Městem už nejde zabránit,“ popisuje průběh jednání Jiří Dráb, který jako obyvatel těžbou ohrožené lokality Staré Město bojuje proti předloženému záměru těžařské společnosti.

„Na schůzce jsme probírali dokumenty a zákony, které řeší těžbu černého uhlí na celostátní úrovni, zároveň ale ovlivňují osudy statisíců lidí žijících v oblastech zasažených těžbou. Probrali jsme jak návrh surovinové politiky ČR, tak připravovanou novelu horního zákona, která by měla znemožnit vyvlastňování a také zvýšit částky, které plynou z těžby nerostného bohatství do pokladny státu a těžbou zničených regionů. Zároveň jsme získali odpovědi na otázky týkající se přímo těžby pod Karvinou a upozornili vládní úředníky na závažný problém, kterým je ohrožení průmyslové zóny Nové Pole u Karviné,“ přibližuje Alena Klusová, členka občanského sdružení.

OKD se bude muset při schvalování předloženého záměru vypořádat s řadou závažných překážek, počínaje průmyslovou zónou a konče výjimečnou přírodní lokalitou, tzv. Lazeckou remízou, ve které žije chráněný brook páchník. Vládní úředníci se velmi podivovali, proč lidé v ohrožených lokalitách propadají panice, zbavují se svých domů a nechávají je demolovat. Celý proces bude trvat několik let. Je možné, že pokud bude chtít OKD za každou cenu těžít, bude muset použít nejmodernější technologie, které způsobí pokles jen několik málo centimetrů, což domy zásadně nepoškodí. Jsme naprosto přesvědčeni, že ministerstvo záměr rozšíření těžby pod Karvinou ve stávající podobě neodsouhlasí!

Odpůrci těžby z celé republiky utvořili alianci

Česká aliance proti těžbě uhlí - to je název zbrusu nové koalice založené v srpnu 2012. Utvořili ji zástupci několika neziskových organizací, kteří bojují v různých koutech republiky proti bezohlednému rozšiřování těžby. Karviňáci proti těžbě nesměli chybět!

Věříme, že nám nově vzniklá protitěžební aliance umožní lépe uchránit naše domovy, přírodu a životní prostor našich dětí před devastací působenou důlními společnostmi. Nelíbí se nám, jakou podporu stát těmto společnostem dlouhodobě poskytuje. Stát přichází o své nerostné bohatství a přihlíží devastaci vlastního území, zatímco těžařské společnosti vydělávají miliardy. Přestože jsou situace v jednotlivých regionech v mnohém odlišné, náš cíl je tentýž. Chceme dlouhodobě udržitelný rozvoj regionů postižených těžbou a nepřipustíme její další bezhlavé rozšiřování.

„Nechceme okamžitou likvidaci všech dolů, ale postupné odstranění závislosti ČR na uhlí. Nadešel čas, aby podobná aliance vznikla. Podívejte se, jak to mají zařízeno těžaři. Tykač a Bakala mají svoje spolky, nátlakové skupiny a nadace, které ovlivňují strategická politická rozhodnutí, na která doplácí všichni občané této země. Dnes vznikla konečně aliance, která bude hájit zájmy obyčejných lidí,“ sděluje Stanislav Uruba, předseda sdružení Naše Beskydy a zakládající člen aliance.

► Česká aliance proti těžbě uhlí

Naše Beskydy, občanské sdružení
Občané Karviné proti těžbě uhlí pod městem o.s.
Občané proti spalovně, občanské sdružení
Orlovák, občanské sdružení
Kořeny, občanské sdružení
Arnika, občanské sdružení
Frygato - Eko, občanské sdružení
Občané za životní jistoty, občanské sdružení

Podporovatelé aliance - Hana Durčáková, Jana Lorencová
- Česká pirátská strana
Pozorovatelé aliance - Greenpeace

Vyvlastňování kvůli těžbě nebude možné

Přehlasováním prezidentova veta většina poslanců občanům vzkázala: těžební společnosti vás nemohou vystěhovat z domovů! Malá novela horního zákona, která ruší možnost vyvlastňování kvůli těžbě, byla na podzim loňského roku odsouhlasena Parlamentem ČR, což považujeme za veliký úspěch všech sdružení bojujících proti bezohledné lobby těžařů. Novelu ale poměrně nečekaně vetoval prezident Václav Klaus. Poslanci však naštěstí zrušení možnosti vyvlastnění do zákona znovu prosadili a dali tak najevo, že zájmy soukromých společností nemůžeme v demokratické společnosti stavět nad práva obyčejných lidí pokojně žít v domech, které vybudovali. O to, že většina senátorů nakonec zvedla ruku pro odstranění vyvlastňování z horního zákona, se zasloužil svým projevem také předseda senátu Petr Pithart, který ve své řeči přesně vystihl osud lidí žijících na zásobách uhlí: „Je zřejmé, že situace se neustále mění, že tu není sebemenší jistota, pokud jde o budoucnost lidí, kteří nad tím uhlím žijí. Když mluvíme o budoucnosti, tak se neptám na budoucnost těch ložisek uhlí, ty tu nejistotu vydrží ještě mnoho milionů let, ale k nevydržení je to pro smrtelné lidi - žít v permanentní nejistotě, pokud jde o můj dům, o můj domov.“

Klaus přehlasován

Britové by řekli "o můj hrad". Je to jedno z nejhorších příkoří, které můžeme lidské bytosti způsobit - psychicky je to skutečné mučení. Kdo to nezažil, ten si to nedovede představit. Nota bene žít pod stavební uzávěrou... To se dá jen těžko vydržet." Bohužel to ale znamená, že můžeme být klidní a na strašáka vyvlastnění definitivně zapomenout. Některé vyvlastňovací paragrafy by se totiž měly vrátit v rámci velké novely horního zákona, kterou již nyní připravuje ministr průmyslu a obchodu Martin Kuba. Neusínáme tedy na vavřínech, vše bedlivě sledujeme a hodláme se na tvorbě novely horního zákona aktivně podílet.

Chceme o naši Karvinou bojovat, přidejte se i VY! Zdá se to být k nevíře, ale od chvíle, kdy jsme naprosto šokováni stáli tváří v tvář skutečnosti, že naše domovy mají již brzy za souhlasu radních padnout za oběť OKD, uběhl už více než rok. Přestože zrod našeho občanského sdružení provázela beznaděj a pocit naprosté bezmoci, v jednom jsme měli jasno. Chceme o Karvinou bojovat! Jednou rezignovaně nesklopit hlavu a pokusit se Staré Město a také zbytek Karviné uchránit před osudem, jaký mu předurčily plány těžařů posvěcené vedením našeho města. Nevěděli jsme jak, nevěděli jsme, zda máme nějakou podporu či šanci na úspěch, ale měli jsme to hlavní - chuť něco dělat. Dnes, po vyčerpávajícím roce plném studování důlních map, pročitání stovek stran dokumentů, schůzek s politiky, představiteli OKD, ekology i novináři, můžeme říct jedno: „Naděje na záchranu Starého Města je! Vše záleží jen a jen na nás, obyvatelích Karviné!“. Možná si teď řeknete, že jsme naivní skupina aktivistů, která nic nezmůže. Možná si naopak řeknete, že kdyby takových lidí bylo více, vypadalo by to v naší zemi dnes jinak. Ať tak nebo tak, máme za sebou kus dobré práce a před sebou dlouhou cestu, na jejímž konci se může Karviná stát městem, které opravdu žije a ne jen přežívá - městem s nadějí na lepší budoucnost.